

Фортуна капітана Блада

КУПИТИ

Третя книга Рафаеля Сабатіні про шляхетного пірата капітана Блада — це, як і книга друга, збірка оповідань. Утім, попри сюжетну завершеність кожного оповідання, всі вони поєднані головними героями, часовою послідовністю та причинно-наслідковими зв'язками, тож дану книгу можна вважати романом у новелах. Читач порине в дивовижний світ яскравої природи Карибських островів та витончених вітрильників, побачить строкатий натовп моряків і тубільців у припортових тавернах, уболіватиме за капітана Блада та його спільників буканьєрів з Берегового братства, які завдяки своїй винахідливості, відвазі й енергійності долатимуть чергові підступи іспанських адміралів та губернаторів і, звісно, шукатимуть скарби. Бо слово «фортуна» в англійській мові означає ще й «скарб»...

Рафаель Сабатіні

ФОРТУНА Капітана Блада

БОГДАНОВА ШКІЛЬНА НАУКА

© Видавництво "НК-Богдан"

ISBN 978-966-10-7659-3

Рафаель Сабатіні

ФОРТУНА КАПІТАНА БЛАДА

Епізод 1. Драконова Паща

I

Це був чудовий корабель з класу фрегатів, вишуканий не тільки в своїх обводах, а й у деталях оздоблення, побудований зі звичним серед іспанських корабелів надміром любовної турботи. Називався він «Сан Феліпе», наче щоб поєднати побожність та відданість, і витонченість його оснастки змагалася з красою ліній корпусу.

Велика каюта, залита сонячним світлом через високі кормові ілюмінатори з рогу¹, крізь які було видно пінний кільватерний струмінь, виглядала розкішно завдяки різьбленим меблям, порт'єрам із зеленого дамаського оксамиту та позолоченому витому орнаментові на переборках². У каюті Пітер Блад, її теперішній власник, схилявся над лежачим на кушетці під кормовим рундуком³ іспанцем, і згадував свою первісну професію хірурга. Його руки, такі ж міцні, як і витончені, надавали допомогу настільки делікатно, наче торкалася жінка. Він поновлював пов'язку на стегні іспанця, де переламана кістка проштрикнула тіло. Зараз він остаточно прилаштував ремені, які тримали шину на стегні, встав, і кивком голови звільнив негра стюарда, який йому прислужував.

— Дуже добре, доне Іларіо, — сказав він тихо іспанською, якою розмовляв вільно і навіть граційно.

— Зараз уже можу поклястися, що ви знову ходитимете на своїх двох.

Бліда посмішка освітила страдницьке обличчя пацієнта, надавши йому аристократизму.

— За це, — сказав він, — слід дякувати Богові й вам. Чудо!

— Аж ніяк не чудо. Лише хірургія.

— Але ж хірург, тут? Оце і є чудо. Хіба повірять мені, коли казатиму, що мене поставив на ноги капітан Блад?

Капітан, високий та гнучкий, саме відкочував рукави своєї ошатної батистової сорочки. Разюче сині очі під чорними бровами на

яструбиному обличчі, засмаглому до кольору червоного дерева, задумливо розглядали іспанця.

— Колись хірург — завжди хірург, — сказав він, наче пояснюючи. — А я колись був хірургом, як ви могли чути.

— І як переконався на собі, до мого щастя. Але яка дивна алхімія долі перетворила хірурга на пірата?

Капітан Блад натомість розсміявся.

— Своїх негараздів я зазнав тільки через виконання лікарського обов'язку; через те, що бачив у пораненому пацієнта, незалежно від того, як він отримав поранення — як і у вашому випадку. Це був нещасний повстанець з війська герцога Монмута. Хто підтримує бунтівників, той сам бунтівник. Так гласить християнський закон. Я був спійманий на місці злочину за накладанням пов'язок на його рани, і за це засуджений до страти. Покарання пом'якшили, але не з милосердя. На плантаціях потрібні були раби. У трюмі з іншими нещасними мене відвезли за море, щоб продати на Барбадосі. Я втік, і мені здавалося, щоби лікар назавжди помер тоді, коли народився капітан Блад. Але привид хірурга все ще вештається у тілі буканьєра, як ви переконалися, доне Іларію.

— На моє велике щастя і глибоку вдячність. А привид усе ще практикує небезпечну добродійність, яка прирекла хірурга?

— Атож! — жваві очі капітана проникливо зблиснули, спостерігаючи за рум'янцем на іспанцевих блідих вилицях та підозрілим виразом його очей.

— Ви не боїтеся, що історія може повторитися?

— Я більше нічого не боюся, — сказав капітан Блад і потягнувся за камзолом. Накинув на плечі чорну сатинову одяжину, гаптовану срібним галуном, поправив перед люстром розкішні бельгійські мережива на шиї, струсив кучері чорної перуки і виструнчився — весь елегантське втілення мужності, більше притаманне передпокоюм Ескуріала⁴, ніж квартал-деку⁵ піратського корабля.

— Зараз ви маєте відпочити і спробувати заснути, доки не проб'є вісім склянок⁶. У вас нема ознак лихоманки. Але мій припис для вас — усе ще спокій. Я повернуся після восьми склянок.

Пацієнт, проте, не виказав нахилу до спокою.

— Доне Педро... Перш ніж ви підете... Зачекайте. Ця ситуація гнітить мене. Я вельми зобов'язаний вам і не можу брехати. Я підняв фальшивий прапор.

Бладові виголені губи іронічно скривилися:

— Мені самому це час від часу видається зручним.

— Але є різниця! Моя честь протестує, — його темні очі раптово зустрілися поглядом з капітаном, він продовжив: — Ви знаєте мене тільки як одного з чотирьох потерпілих іспанців, яких ви порятували на скелях рифу Сент-Вінсент і шляхетно доправляєте до землі в Сан-Домінго. Честь наполягає, що ви мусите знати більше.

Здавалося, що Блад потішений.

— Сумніваюся, що ви зможете багато додати до мого знання. Ви — дон Іларіо де Сааведра, новий іспанський королівський губернатор Еспаньоли. Перед штормом, що вас потопив, ваш корабель належав до ескадри маркіза Ріконете, який мав взаємодіяти з вами на Карибах для знищення цього чортового пірата й буканьєра⁷, цього ворога Бога й Іспанії на ім'я Пітер Блад.

Сполотніле обличчя дона Іларіо видало глибину його подиву.

— Пречиста Діво! Ви знали це?

— Із похвальною розважливістю ви опустили своє доручення у кишеню, коли ваш корабель ішов на дно. З розважливістю, не менш похвальною, я роздивився його невдовзі по тому, як ви потрапили на борт. Ми не перебірливі в нашому ремеслі.

Якщо це просте пояснення усунуло один подив, воно ж зародило інший.

— І попри це, ви не тільки опікуєтесь мною, а й насправді доправляєте у Сан-Домінго!

Тут вираз його обличчя змінився.

— А, розумію. Ви вірите у мою вдячність, тож...

Але капітан Блад перебив його.

— Вдячність? — він засміявся. — Це останнє почуття, якому я йму віру. Не довіряю нічому, крім себе, сер. Я вам казав, що більше нічого не боюся. Ви зобов'язані не буканьєру, а хірургові; а це зобов'язання перед приви́дом. Тож пусте. Не беріть у голову цих складнощів вибору між своїми зобов'язаннями: дарма, переді мною чи перед королем. Я попереджений. Для мене цього досить. Не переймайтеся, доне Іларіо.

Він зачинив двері, залишивши іспанця спантеличеним і очманілим.

Вийшовши на шкафут⁸, де били байдики кільканадцять його буканьєрів, половина від повної суднової команди, капітан помітив, що небо спохмурніло, хоча ще недавно було свіжим і прозорим. Проте погода не була сталою ще від урагану десятьма днями раніше, після якого він і порятував пораненого дона Іларіо та трьох його компаньйонів зі скелястого острівця, куди їх викинуло штормом. Завдяки цим навальним місцевим вітрам, що перемежались безвітрними штилями, «Сан Філіпе» все ще був далеко від пункту призначення; він перебував у точці за двадцять миль від острівця Саона. Судно ледве повзло по тихій маслянистій хвилі найтемніших бузкових кольорів, його вітрила почергово надималися й обвисали. Віддалені пагорби Еспаньоли на правому траверзі⁹, які раніше було чітко видно, наразі щезли в попелястій імлі.

Штурман¹⁰ Чеффінч, який стояв біля стернового румпеля¹¹, виведеного в отвір корми, заговорив, ледь Блад наблизився.

— Ще більше лихо насувається, капітане. Я вже сумніваюся, чи ми колись дістанемося Сан-Домінго. У нас на борту Йона¹².

Щодо лиха Чеффінч не помилявся. Воно прийшло з поривом вітру від заходу опівдні здійнявши таку хвилю, що його легкий сумнів, чи дістануться вони колись Сан-Домінго, опівночі зміцнів до твердого переконання кожного матроса на борту, що таки не дістануться. Під потоками зливи, в розкатах грому, відлупцьований гігантськими хвилями «Сан Феліпе» пробивався через шторм, який постійно відносив його до північного заходу. Ще до світанку останні подихи урагану проминули його, залишивши гойдатися в чорному морі на довгих плавних брижах¹³, виправляти заподіяну шкоду й зализувати рани. Кормові релінги¹⁴ зрізало як ножем, разом з ними змило за борт вертлюжні гармати¹⁵. З рострів¹⁶ на шкафуті змило одну зі шлюпок, і кілька уламків розтрощеної іншої заплуталося в носовій оснастці.

Але зі всіх збитків на палубі найсерйознішої шкоди зазнала грот-щогла¹⁷. Вона тріснула й була тепер не тільки безпорадною, а й небезпечною. Попри все це, однак, вони могли констатувати, що шторм відніс їх до пункту призначення. Менше, ніж за п'ять миль¹⁸ по курсу, на півночі, відкрився Ель-Росарто, за яким лежав Сан-Домінго.

В іспанських водах цієї гавані та під жерлами гармат фортеці Короля Філіпа дон Іларіо мусив давати їм вказівки заради власної безпеки.

Тривав досвіток, наразі блискотливий та іскристий після бурі, коли пошкоджений вітром корабель, з наповненими легким бризом¹⁹ вітрилами на бізані²⁰ та фок-щоглі²¹, але без жодної ганчірки на грот-щоглі, крім стягу Кастилії на верхівці, хитаючись, проминув природний хвилелом, який здавна розмивають потоки річки Озама, й увійшов до гавані Сан-Домінго вузьким східним проходом, відомим як Драконова Паща.

Корабель знайшов глибини у вісім сажнів²² зовсім поблизу узбережжя, що піднімалось, як дамба, на фундаменті з коралів, утворивши острів менш ніж чверть милі в ширину і близько милі в довжину, з невисоким пагорбом посередині, увінчаним кількома групами капустияних пальм²³. Тут «Сан Філіпе» кинув якір і випалив з гармати, салютуючи найшляхетнішому місту Нової Іспанії через простору гавань.

Це біле й просторе місто розкинулося посеред широких смарагдових саван. Воно було містом майданів, палаців та церков, начебто перевезених з Кастилії, і над усім вивищувався шпиль собору, в якому зберігали прах Колумба.

На білому молі²⁴ зчинилася метушня, і невдовзі низка човнів поспішно вирушила в напрямку «Сан Феліпе», очолювана позолоченою двадцятивесельною баркою²⁵, над якою майорів червоножовтий прапор Іспанії. Під червоним тентом із золотою оторочкою сидів огрядний, смаглявий, виголений до синяви джентльмен у світло-коричневій тафті²⁶ й у крислатому капелюсі з плюмажем. Він задихався й спливав потом, поки забирався на шкафут «Сан Філіпе» забортним трапом²⁷.

Там капітан Блад у чорних зі сріблом шатах чекав на нього поруч із кушеткою, на якій безпомічного дона Іларіо винесли з каюти. Його почет становили три його порятовані під час кораблетроці компаньйони, а тлом служила шеренга буканьєрів, замаскованих шоломами й панцирами під іспанських піхотинців з мушкетами на плечі.

Але дона Клементе Педросо, відставного губернатора, якого дон Іларіо прибув замінити, не вдалося цим ошукати. Рік тому, під Пуерто-

Ріко, на палубі галеона²⁸, котрого взяв на абордаж²⁹ і пограбував капітан Блад, він стояв лице до лица з буканьєром, а Блад був не з тих, чиє обличчя просто так забудеш. Дон Клементе завмер перед ним. Його смаглява грушоподібна фізіономія запалала страхом і люттю.

Капітан Блад поклонився йому, ввічливо скинувши капелюха.

— Пам'ять вашої світлості робить мені честь, здається. Але не сподівайтесь, що я підняв фальшивий прапор.

Він вказав угору на прапор, що забезпечив «Сан Філіпе» люб'язність візиту.

— Цим я завдячую присутності на борту дона Іларіо де Сааведра, нового губернатора Еспаньоли від короля Філіпа.

Дон Клементе опустил погляд на біде, гордовите обличчя людини на кушетці й нічого не сказав, шумно дихаючи, поки дон Іларіо кількома словами пояснював йому ситуацію і простягнув все ще чинне доручення, хоча й розмите морською водою. Трійця іспанців, також порятованих разом з ним, була тут, і це давало гарантію, що всі подальші підтвердження перебере маркіз Ріконете, Адмірал Моря-Океану, чия ескадра невдовзі мала прибути в Сан-Домінго.

Дон Клементе вислухав усе в похмурій тиші. Так само похмуро й тихо він роздивився доручення нового губернатора. Після цього спробував, з обережності, загорнути в холодну поштивість ту лютть, яку в нього викликали ситуація і вигляд капітана Блада.

Але той помітно поспішав полишити судно.

— Моя барка, доне Іларіо, до послуг вашої світлості. Я думаю, нас тут нічого не затримує.

Дон Іларіо напівобернувся до виходу, з презирством не зважаючи на капітана Блада.

— Нічого, — сказав дон Іларіо, — крім висловлення вдячності моєму рятівникові й винагороди для нього.

Дон Клементе відповів сердито, не обертаючись:

— Звісно, я гадаю, необхідно дозволити йому вільний відхід.

— Мені було б соромно за такий жалюгідний і скупий прийом, — сказав дон Іларіо, — особливо за такого стану його судна. За ту величезну послугу, яку мені надано, я заборгував йому принаймні дозволом запастися тут деревом, водою й свіжою провізією, а також

шлюпками на заміну втрачених. А ще слід надати йому притулок у Сан-Домінго, щоб він міг закінчити ремонт.

Капітан Блад втрутився:

— Для цього ремонту мені не треба турбувати Сан-Домінго. Цей острів якнайкраще придатний до цього, і з вашого дозволу, доне Клементе, я тимчасово візьму його в оренду.

Дон Іларіо, який закипав увесь час і коли промовляв дон Іларіо, не стримався й вибухнув:

— З мого дозволу? — його обличчя пожовкло. — Дякувати Богу і всім святим, що вони позбавили мене цієї ганьби з тої хвилини, як дон Іларіо став чинним губернатором!

Сааведра насупився. Він заговорив з кволою строгістю.

— Тож прошу вас цього не забувати, якщо ваша ласка, доне Клементе, і змінити свій тон.

— О, слуга вашої світлості, — усунутий губернатор іронічно вклонився. — Це, звісно у вашій владі: вирішувати, як довго цей ворог Бога й Іспанії буде насолоджуватися гостинністю й захистом Його Католичної Величності.

— Стільки, скільки йому може знадобитися для закінчення ремонту.

— Розумію. А коли це здійсниться, він, без сумніву, спокійно відпливе, тож зможе продовжити непокоїти й грабувати кораблі Іспанії?

Сааведра холодно відповів:

— Я дав йому слово, що він вільно вийде з порту, і що сорок вісім годин після цього не буде переслідування або інших заходів проти нього.

— І ви дали йому слово в цьому? Чорт забирай! Ви дали йому слово...

Капітан Блад ввічливо перебив:

— І мені здається, що буде не зайвим, щоб ви теж дали таке слово, мій друже.

Його спонукав до цього не так власний неспокій, як шляхетність до дона Іларіо: треба було пов'язати словом старого й нового губернатора, щоби дон Клементе не міг потім заподіяти шкоди своєму наступникові, на що він, на думку Блада, був цілком здатний.

Дон Клементе був приголомшений. Він оскаженіло змахнув своїми товстими руками.

— Моє слово? Моє слово!

Його душив гнів. Його щоки надималися, наче ось-ось вибухнуть.

— Ви думаєте, я дам своє негідникові пірату? Ви думаєте...

— О, як забажаєте. Якщо ви так волієте, я можу помістити вас у трюм, закувати в кайдани й тримати на борту вас обох з доном Іларіо, аж поки не буду готовий знову підняти вітрила.

— Це нечувана наруга?

Капітан Блад знизав плечима.

— Можете називати це так. Я ж іменую це утриманням заручників.

Дон Клементе люто дивився на нього зі все більшою злобою.

— Я протестую. З примусу...

— Тут нема жодного примусу. Ви даєте мені слово, або я накладаю на вас кайдани. Ваш вибір вільний. Де ж тут примус?

Тоді перебив дон Іларіо.

— Годі, сер, годі! Ця суперечка аж ніяк не достойна нас. Ви поручитесь вашим словом або ж приймете всі наслідки.

Таким чином, як гірко не страждав дон Клементе, він вимушений був поручитися.

Після всього, на контрасті з його сердитим відбуттям, прощання дона Іларіо, кушетку якого зачепили стропом, щоб спустити в баркас, було люб'язним. Вони з капітаном Бладом обмінялися взаємними компліментами й добрими побажаннями; втім було цілком зрозуміло, що вони жодним чином не завадять заповзятій ворожості, якої вимагав від дона Іларіо обов'язок, ледь закінчиться нетривале перемир'я.

Блад посміхався, спостерігаючи як червона барка під обвислим прапором проборознила гавань сплесками весел у напрямку молу. Кілька менших шлюпок відпливло разом з ним. Решта ж, завантажених фруктами й овочами, свіжим м'ясом і рибою, залишилися під бортом «Сан Феліпе», з палким бажанням їхніх господарів поторгувати в рідних водах, ніскільки не переймаючись, чи той, бува, не пірат.

Вольверстоун, одноокий велетень, який утікав з Барбадосу разом з Бладом і та відтоді був одним з найближчих його спільників, схилився поруч із ним на фальшборт³⁰.

— Ми ж не занадто покладатимемося, сподіваюся, на слово цього обвислого синьоопикого губернатора?

— Це недостойно, Неде, бути від природи таким підозрілим. Хіба не сам він поручився, і чи пристойно сумніватися в його добрих намірах? Я кричу «як не соромно, Неде», але в той же час, щоби жодним чином не спокушати його, ми укріпимося тут на острові.

II

Вони взялися за ремонт з усією вправністю і швидкістю, на яку були здатні. Збили сходні³¹, перекинули їх з корабля на острів і по насипу з піску та коралів перетягли на берег двадцять чотири гармати «Сан Філіпе» й розставили їх так, щоб панувати на гаванню³². Спорудили намет з парусини, зрубавши на стовпи пальми, облаштували кузню і, витягнувши зі степсу³³ пошкоджену щоглу, доправили її на берег, щоб там відремонтувати. Тим часом теслі заходилися виправляти пошкодження на верхній палубі, поки інші ватаги буканьєрів на трьох шлюпках, отриманих за наказом дона Іларіо, попливли, щоб завезти деревину, воду й інші необхідні запаси, за які капітан Блад скрупкульозно розплачувався.

Дві доби вони працювали без перешкод і перерви. На ранок третього дня здійснюлася тривога, але не від гавані чи міста перед ними, а з відкритого моря за їхніми спинами.

Капітан Блад зійшов на берег на сході сонця, тож із вершини пагорба міг споглядати наближення небезпеки. З ним були Вольверстоун та Чеффітч, Хагторп, корнуольський джентльмен, який розділив їхню долю, та Огл, колишній гармаш королівського флоту.

Менш ніж за мілью вони споглядали ескадру з п'яти великих кораблів, що наближалися в тріпотінні кормових прапорів та вимпелів на щоглах, на всіх вітрилах, надутих легеньким, але все жвавішим вранішнім бризом. Поки вони роздивлялися, біла хмарка диму розквітла, як цвітна капуста, над бортом головного галеона, і гуркіт гарматного салюту накотився, щоб розбудити місто, яке ще ледве продирало очі.

— Прекрасне видовище, — сказав Чеффітч.

— Для поета або шкіпера³⁴, — уточнив Блад. — Але я сьогодні ні те, ні інше. Думаю, це має бути королівський Адмірал Моря-Океану, маркіз Ріконете.

— І він не поручався не набридати нам, — похмуро й без необхідності нагадав Вольверстоун.

— Але йому доведеться зробити це, перш ніж ми пропустимо його через Драконову Пащу.

Блад крутонувся на підборах, склав руки рупором, чітко та доступно вигукнув свої накази двом чи трьом десяткам буканьєрів, які теж витріщалися на ескадру, стоячи трохи позаду них біля гармат.

Матроси віддразу ж кинулися виконувати його наказ, і в наступні п'ять хвилин з метушнею волочили й витягнули канатами на пагорб дві кормові гармати «Сан Філіпе». Це були погонні гармати³⁵ з дальністю пострілу півтори милі. Ледь їх встановили на позиції, як Огл зарядив одну з них. І за командою Блада вистрілив та послав тридцяти фунтове ядро впоперек курсу під ніс адміральського корабля, що наблизився вже на три чверті милі.

Нема сигналу лягти в дрейф³⁶, який треба виконувати швидше, ніж наказ гармати. Яким би не було здивування маркіза Ріконете цьому грому з ясного неба, він змусив його скоритися. Стерно поклали на борт, адміральський корабель відхилився ліворуч, його вітрила ліниво заполоскалися.

Над сонцесяйними хвилями слабо рознісся звук сурми, і чотири кораблі, що йшли за головним, також виконали подібний маневр. Потім з флагмана спустили шлюпку, гребці якої швидко скерували її до рифу, щоб дослідити це диво.

Пітер Блад разом з Чеффінчем та півдесятком матросів був край води, коли шлюпка уткнулася в берег. Вольверстоун і Хагторн стовбичили на іншому боці острова, щоб спостерігати за гаванню та молотом, на якому зчинився переполюх.

Елегацький молодий офіцер зійшов на берег, аби від імені адмірала вимагати пояснень того недружнього прийому, який вони отримали. І їх було надано.

— Я лагоджу тут свій корабель з дозволу дона Іларіо де Сааведра, на знак подяки за невелику послугу, яку я мав честь надати йому, коли він нещодавно зазнав кораблетрощі. Перш ніж зможу дозволити Адміралу

Моря-Океану увійти в цю гавань, я маю отримати його підтвердження санкцій дона Іларіо і його запоруку, що він не порушить миру, щоб я завершив свій ремонт.

Молодий офіцер обурився до смерті.

— Це нечувано, сер. Хто ви такий?

— Мене звати Блад. Капітан Блад, до ваших послуг!

— Капітан... Капітан Блад! — молодик вирячив очі. — Ви капітан Блад? — Він зненацька розсміявся. — І ви мали зухвальство сподіватися...

Його перебили.

— Мені не подобається слово «зухвальство». А на що я сподіваюся, буде зрозумілішим, якщо ви підете зі мною. Це позбавить нас дискусій.

Він показав дорогу на вершину пагорба, іспанець понуро пішов слідом. Вони зупинилися на вершині.

— Ви збиралися сказати мені, звичайно ж, щоб я краще попідкувався про душу, тому що гармати вашої ескадри здмхнуть мене з острова. Тож будьте ласкаві оглянути.

І він довгим ебеновим³⁷ ціпком вказав на рух під пагорбом, де строката юрба буканьєрів роїлася довкола гармат на березі. Шість гармат саме перетягували на нову позицію, щоб повністю панувати на дальності прямої наводки над вузьким каналом Драконової Пащі. З боку відкритого моря, звідки можна було б чекати атаки, ця батарея була цілком прикрита гребенем пагорба.

— Ви ж розумієте мету цих заходів, — сказав капітан Блад. — І могли б чути, що мої гармаші стріляють винятково влучно. Навіть якщо не чули, можу це стверджувати без хвастоців — а ви, я певен, достатньо кмітливі, щоб усвідомити — що перший же корабель, який висуне свого бушприта³⁸ поза цю лінію, буде потоплено раніше, ніж він зможе розвернутися бортом для залпу, — капітан сперся на свою довгу тростину, саме втілення поштивості. — Донесіть своєму адміралові, що саме ви тут побачили з моєю поміччю, і запевніть його від мене, що він може увійти в гавань Сан-Домінго відразу ж як дасть мені запоруку, котру я прошу, але ні хвилиною раніше, — він махнув рукою на прощання. — Хай береже вас Бог, сер. Чеффінче, проведіть джентльмена до його шлюпки.

Гнів завадив іспанцеві віддати належне такому чемному прийому. Він бубонів якоюсь іспанською сумішшю теології та непристойностей і вшився геть роздратованим, без прощання. Повеслував назад до флагмана. Але чи він доповідав не старанно, чи адмірал був з тих, кого неможливо переконати. Годиною пізніше пагорб був проораний чавунним ядром, і вранішнє повітря струхнулося від громів гармат ескадри. Це сполохало чайок і примусило їх кружляти й квилити на головами. Але зовсім не сполохало буканьєрів, захищених натуральним бастіоном пагорба від цього залізного буревію.

Під час послаблення вогню Огл вужем пробрався нагору до погонних гармат, які були встановлені на позиції так, що над гребенем пагорба стирчали тільки їхні дула. Він неспішно прицілювався з однієї з них. Іспанські кораблі, що вишикувалися в лінію для бомбардування за три чверті милі від берега, служили мішенню, в яку важко було не влучити. Огл випалив з неочікуваної іспанцями гармати, і тридцятифунтове ядро розтрощило фальшборт на шкафуті середнього галеона. Це було зроблено, щоб попередити маркіза: йому не дозволять практикуватися в стрільбі безкарно.

Сурми гучно протрубили поспішний відхід усієї ескадри круто до вітру³⁹, що свіжішав. Аби прискорити цей рух, Огл випалив з другої гармати, і хоча постріл нікому не нашкодив, він, мабуть, мав певне виховне значення. Потім Огл висвистав нагору⁴⁰ обслугу гармат, щоб перезарядити їх під час панічної втечі ворога.

Увесь день іспанці бовталися за півтори милі від берега, де вони вважали себе недосяжними для гармат. Блад скористався з цього й наказав витягнути на пагорб ще шість гармат і спалити половину пальм на острові, щоби збити бруствер⁴¹. Поки основна маса буканьєрів, одягнених лише у шкіряні бриджі, швиденько виконували цю роботу, решта під орудою теслі спокійно продовжували ремонт. В кузні палав вогонь, і ковадло озивалося під молотками, як дзвони.

Увечері на цю арену героїчних зусиль прибув через гавань дон Клементе Педросо, дуже відважний і ще жовтолиціший, аніж будь-коли. Проведений на пагорб, де капітан Блад за допомогою Огла все ще керував спорудженням бруствера, його світлість оскаженіло поцікавився, чим, на думку буканьєрів, має закінчитися увесь цей фарс.

— Якщо ви пропонуєте обговорити проблему, — сказав капітан Блад, — то прийшли не за тією адресою. Все закінчиться, коли адмірал, як я просив, дасть за поруку, що не буде докучати мені.

Чорні очі дона Клементе злорадно зблиснули, і злорадство ховалося у зморшках навколо його дзьобатого носа.

— Ви ще не знаєте маркіза Ріконете.

— Що важливіше, маркіз ще не знає мене. Але думаю, невдовзі ми зазнайомимося краще.

— Ви обманюєте себе. Адмірал у носі мав обіцянки дона Іларіо. Він ніколи не піде на угоду з вами.

Капітан Блад розсміявся донові Клементе в обличчя.

— У такому випадку, повірте, він може стояти де стоїть, аж поки не спорожніють його барильця для води. Далі він може померти від спраги або ж відплисти в пошуках води. Насправді ж, нам не доведеться чекати так довго. Можливо, ви не помітили, що південний вітер свіжішає. Якщо він ще трохи розгуляється, вашому маркізові буде непереливки поблизу цього берега.

Дон Клементе заходився сипати невиразними богохульствами. Це розважило капітана Блада.

— Я знаю, як вам кепсько. Подумки ви вже бачили мене на шибениці...

— Лише кілька речей у цьому житті потішили б мене більше!

— На жаль! Сподіваюся розчарувати вашу світлість. Чи не залишитесь випити зі мною на борту?

— Сер, я не п'ю з піратами.

— Тоді можете вирушати випивати з чортом, — сказав Блад. І дон Клементе обурено почимчикував на коротеньких тлустих ногах назад на свою барку.

Вольверстоун похмуро спостерігав за його відплиттям.

— Дарма, Пітере, було б краще затримати цього іспанського джентльмена. Його слово зв'язує його не міцніше, ніж павутиння. Цьому віроломному собаці нічого не варто підкласти нам свиню, клявся він чи не клявся.

— Ти забуваєш про дона Іларіо...

— Думаю, дон Клементе теж може забути про нього.

— Ми пильнуватимемо, — впевнено пообіцяв Блад.

Цієї ночі буканьєри спали як завжди у своїх койках на борту, але залишили на березі обслугову гармати і виставили вахту в шлюпці на якорі посеред Драконової Пащі, коли б Адмірал Моря-Океану пробував увійти у протоку. Але хоча ніч була ясною, зважаючи на інші ризики, іспанці не наважилися прориватися у темряві в небезпечний канал.

Увесь наступний день, який був неділею, тривала патова ситуація. Але в понеділок роздратований адмірал ще раз обстріляв острів з гармат, а потім зухвало пішов на прорив.

Батарей Огла не зазнала шкоди, бо адмірал не знав ні її позиції, ні протяжності. Ні того, що Огл не виявлятиме себе, поки ворог не наблизиться на півмилі. Тоді чотири з його гармат випалили в головний корабель. Два постріли проминули ціль, третій розстрошив високий напівбак⁴², а четвертий ударив корабель у ватерлінію⁴³, утворивши пробоїну, через яку в трюм увірвалося море. Три інших іспанських кораблі поспішно змінили курс на східний і відійшли правим галсом⁴⁴. Покалічений, накрений⁴⁵ галеон, хитаючись, пішов за ними, в розпачі покvapом викидаючи за борт гармати та якесь інше зайве важке причандалля, щоб задерти пробоїну в борту вище ватерлінії.

Так закінчилася ця спроба пробитися в гавань, і пополудні іспанці знову відійшли на свої старі позиції за півтори милі від берега. Вони все ще були там і через двадцять чотири години, коли зі Сан-Домінго вийшла шлюпка з листом від дона Іларіо, в якому новий губернатор наказував маркізу Ріконете виконати усі вимоги капітана Блада. Човен уже мав боротися з буремним морем, бо знову заповідалося на вітер, і від півдня накочувалися вервечки темних зловісних хмар. Страх перед негодою вдало поєднався з листом від дона Іларіо в переконанні маркіза пристати на вимоги Блада, коли впертість вочевидь обіцяла лише приниження.

Отже, офіцер, який уже візитував у капітана Блада, знову приплив на острів у гирлі бухти, доправивши йому необхідного листа з гарантіями від адмірала, в результаті чого іспанським кораблям цього ж вечора було дозволено сховатися в гавані від шторму, що набирив сили. Вони без перешкод пройшли через Драконову Пащу і попрямували через бухту кидати якір поблизу міста.

III

Рани гордості маркіза Ріконете були ще свіжі, тож суперечка в палаці губернатора тієї ночі видалася палкою. Вона точилася довкола двох поглядів: небезпечної доктрини, яку витлумачив адмірал і підтримав дон Клементе, що зобов'язання, дані під погрозами, можна порушити без шкоди для честі, й твердої наполегливості лицарського дона Іларіо, що угоди необхідно дотримуватися.

Недовіра Вольверстоуна до будь-яких угод з іспанцями не зменшувалася і живила його презирство до впевненості Блада через надану запоруку. Також він не вважав достатніми заходи безпеки, що полягали в нових позиціях гармат, так, щоб усі, крім шести, наведених на Драконову Пащу, відтепер контролювали гавань. Його єдине око залишалося розважливо пильним протягом трьох з чотирьох наступних мирних днів, але аж до ранку п'ятниці, коли полагодили щоглу і відтак були готові вийти в море, він не помітив нічого вартого уваги. Те, що він побачив потім, примусило його викликати капітана Блада на корму «Сан Феліпе».

— Якось підозріло заметушилися туди-сюди човни он там, між іспанською ескадрою та молотом. Можеш подивитися сам. І це триває вже півгодини, якщо не більше. Шлюпки йдуть навантажені до молу й повертаються до кораблів порожніми. Може, в тебе будуть припущення, що то значить.

— Пояснення доволі очевидне, — сказав Блад. — Екіпажі переправляють на берег.

— Я так і думав, — сказав Вольверстоун. — Але чи не скажеш мені — навіщо? Зазвичай, коли начебто нема сенсу, тоді й халепа. Нам не зашкодить тримати цієї ночі наших людей напохваті біля зброї.

Нахмурені брови капітана Блада показали, що його лейтенант досяг своєї мети — збудити підозри.

— Це справді дивно, так і є. Але ж... Не вірю, що дон Іларіо відплатить мені фальшивою монетою.

— Я думаю не про дона Іларіо, а про того через край жовчного вар'ята дона Клементе. То не та людина, чий злобі перешкодить слово запоруки. Якщо цей Ріконете такий само, а мабуть, так воно і є...

— Нині влада в руках дона Іларіо.

— Може бути. Але він прикутий до ліжка через зламану ногу, а ці двоє інших можуть легко ошукати його, знаючи, що король Філіп особисто їм це подарує.

— Але якщо вони замишляють підступ, то навіщо доправляють екіпажі на берег?

— Я думав, що це ти здогадаєшся, навіщо, Пітере.

— Що гадати? Краще поїду й дізнаюся.

Під бортом якраз пропливала барка з фруктами. Капітан Блад перегнувся через релінги.

— Гей, ви! — окликнув він власника. — Несіть свій ямс⁴⁶ мені на борт.

Він повернувся й підкликав на мигах кількох матросів зі шкафуту й роздав їм короткі накази, поки продавець фруктів здирався забортним трапом, балансуючи з корзиною ямсу на голові. Торговця запросили на корму до капітанської каюти, він нічого не запідозрив, опісля його цього дня більше не бачили. Його помічника-креола⁴⁷, який залишався у барці, так само заманили на борт, і він приєднався до свого господаря в трюмі. Потім брудний, босоногий, засмаглий хлопець у засаленій сорочці, просторих коленкорових⁴⁸ штанях і з хусткою морського торговця на голові спустився з борту «Сан Філіпе» на барку і відвалив, тримаючи курс через гавань до іспанських кораблів, супроводжуваний стурбованими поглядами з борту буканьєрського судна.

Приваливши до борту флагмана⁴⁹, торговець якийсь час даремно вихвалював свої товари. Цілковита тиша всередині цих дерев'яних стін була багатозначною. Через мить на палубі почулися кроки. Вартовий у шоломі виглянув над релінгами й наказав забиратися зі своїми фруктами до дідька, додавши необачну, але вже зайву інформацію: якщо торговець не дурень, то мав би знати, що нікого на борту нема.

Відплативши йому гучною лайкою, торговець відчалив до молу, там видерся з барки і пішов освіжитися в придорожній таверні, забитій іспанцями з кораблів. Із кухлем вина він затесався серед кількох цих моряків з побрехеньками про страждання в руках піратів і злісно-несамовитою критикою адмірала, який терпів буканьєрів, котрі залишалися на острові в гирлі бухти, замість відлупцювати їх до смерті.

Його жвава іспанська не викликала підозр. Різкість та очевидна ненависть торговця до піратів завоювали йому прихильність.

— То не адмірал, — запевнив його дрібний офіцер. — Він би ніколи не вів переговорів з цими собаками. Подякуй нерішучості нового губернатора Еспаньоли. Саме він дозволив їм ремонтувати їхній корабель.

— Якби я був кастильським адміралом, — сказав торговець, — то, клянуся Пресвятою Дівою, взяв би справу в свої руки.

Усі розреготалися, й огрядний іспанець поплескав його по спині.

— Адмірал такої самої думки, малий.

— На відміну від тюхтія губернатора, — сказав другий.

— Саме тому ми всі на березі, — кивнув третій.

Кінець безкоштовного уривку. Щоби читати далі, придбайте, будь ласка, повну версію книги.

BOOK2GO
ЕЛЕКТРОННІ КНИГИ

КУПИТИ